

U S N E S E N Í

Nejvyšší soud rozhodl dne 20. prosince 2017 v neveřejném zasedání o dovolání obviněného **Jana Mikuleckého**, proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 2. 2017, sp. zn. 7 To 61/2017, v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 9 pod sp. zn. 21 T 38/2016, takto:

Podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněného **odmítá**.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 21. 12. 2016, sp. zn. 21 T 38/2016, byl obviněný J. M., uznán vinným přečinem vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku v souběhu s přečinem podplacení podle § 332 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku. Podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku, za užití § 43 odst. 1 tr. zákoníku, § 67 odst. 1, odst. 3 tr. zákoníku a § 68 odst. 1, odst. 2 tr. zákoníku byl odsouzen k úhrnnému peněžitému trestu ve výměře 100 denních sazeb po 1 000 Kč, v celkové výši 100 000 Kč. Podle § 69 odst. 1 tr. zákoníku byl pro případ, že ve stanovené lhůtě nebude trest vykonán, stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání 9 měsíců. Naproti tomu byl obviněný podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěn obžaloby pro skutek kvalifikovaný jako přečin maření přípravy a průběhu voleb a referenda podle § 351 alinea druhá tr. zákoníku.

Proti tomuto rozhodnutí podal obviněný odvolání, které Městský soud v Praze usnesením ze dne 23. 2. 2017, sp. zn. 7 To 61/2017, podle § 256 tr. ř. zamítl jako nedůvodné.

Obviněný se trestných činů dopustil tím (zkráceně uvedeno), že v období od 3. 9. 2014 do 28. 9. 2014 v P., ulice M. v nebytových prostorech domu č. p. ..., jako předseda společenství vlastníků jednotek tohoto domu, na předem dohodnutých setkáních, přiměl poškozeného D. K., aby přesvědčil svoji manželku, poškozenou P. K., k odstoupení z kandidátní listiny politického subjektu „hnutí Pro Prahu“, za který kandidovala v rámci komunálních voleb, a to pod pohrůzkou, že ze své pozice zařídí, aby poškozený přišel o úklid nemovitostí v P., čímž by přišel o výdělek, a v případě, že poškozená P. K. odstoupí z volební kandidátky, zařídí poškozenému výhody, spočívající v zajištění objednávky na vymalování sklepních prostor na adrese M., P., kdy poškozenému sdělil, aby nabídku tzv. nadcenil s tím, že mu bude zaplacena dvakrát větší částka.

Rozsudek odvolacího soudu napadl dovoláním obviněný J. M., a odkazuje na důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Uvedl, že soud prvního stupně nijak blíže nespécifikoval, jakou konkrétní újmou měl poškozenému hrozit. Soud rovněž nezjišťoval majetkové poměry poškozeného a jeho manželky a neporovnával je s újmou, kterou jim měl hrozit. Poškozený měl příjmy i z jiných činností, než z úklidových prací. V rozsudku není žádná specifikace částky, o kterou by přišel v případě, že by obviněný svou nereálnou výhrůžku splnil. Kromě výpovědi poškozeného není vydírání nijak prokázáno. Jeho vinu neprokazují ani sporné nahrávky rozhovorů zinscenované poškozeným, kdy tento je pořídil tajně a měl k nim připraven seznam jednotlivých bodů, které s ním chtěl probrat, a měly prokazovat vydírání. Soud prvního stupně dále pominul i skutečnost, zda údajnou výhrůžku bylo možné považovat za pohrůžku jinou těžkou újmou. Osoba poškozeného je osobou dávno dospělou, se stálým zaměstnáním a jeho postup v dané věci, tedy pečlivá příprava, pořízení nahrávek, porada s právníkem a podání trestního oznámení, nevykazuje sebemenší známku stresu či psychického rozrušení. Poškozený na nahrávce vystupuje sebejistě, metodicky postupuje podle připravených bodů a klade přímé otázky na

výhody, jejichž poskytnutí mu bylo údajně slíbeno, přičemž protistrana odpovídá neurčitě a vyhýbavě. Soudy se tyto rozpory ani nepokusily objasnit, kdy pouze prohlásily výpověď poškozeného za zcela věrohodnou a pravdivou. Pokud jde o pořízené nahrávky, obviněný trvá na jejich nezákonnosti a nepřípustnosti jako důkazu, kdy odkazuje na své odvolání a judikaturu Nejvyššího soudu (sp. zn. 5 Tdo 459/2007). Soudům proto vytýká, že pominuly jeho právo na soukromí, nedotknutelnost osoby i právo na ochranu osobnosti, zcela rezignovaly na vlastní interpretaci předmětných nahrávek z hlediska jejich obsahu a nekriticky přejaly tvrzení poškozeného. Jediným přímým důkazem podírající konstrukci daných přečinů je tak podle obviněného jen výpověď poškozeného, výpovědi dalších osob jsou pouze zprostředkované a audionahrávka je jako důkaz nepoužitelná. Namítá také, že soudy obou stupňů nepřipustily a neprovedly žádný z obhajobou navrhovaných důkazů týkající se věrohodnosti poškozeného. Totéž platí o přečinu podplacení, kde soud rovněž vycházel pouze z výpovědi poškozeného a jím pořízené nahrávky. Taková situace zakládá podle obviněného existenci tzv. extrémního rozporu mezi skutkovým stavem věci v soudy dovozované podobě a provedenými důkazy. Hrozba újmou na majetku může být považována za těžkou újmu, ale pouze za splnění podmínek, že se musí jako těžká újma objektivně jevit. Soud prvního stupně ale neučinil žádná skutková zjištění, na základě kterého by bylo možno posoudit, zda tvrzená újma dosahuje intenzity jiné těžké újmy ve smyslu trestního zákoníku a jako taková se objektivně jeví. Odvolací soud toto pochybení nijak nenapravit. Obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 2. 2017, sp. zn. 7 To 61/2017, i jemu předcházející rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 21. 12. 2016, sp. zn. 21 T 38/2016 ve výroku A, a to z důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství ve vyjádření k dovolání uvedla, že obviněný ve svém dovolání opakuje svou obhajobu, kterou uplatnil v předchozích fázích trestního řízení. Jeho jednání je prokázáno výpovědí poškozeného D. K. a jím pořízenými nahrávkami, jejichž použitelností se soudy velmi podrobně zabývaly. Účelem dovolání není všeobecný přezkum napadeného rozhodnutí, nýbrž jen prověření důvodnosti tvrzení dovolatele o existenci uplatněného dovolacího důvodu. Námitkami obviněného se již zabýval a vypořádal soud druhého stupně. V podaném dovolání se obviněný zabývá pouze otázkami skutkovými. Skutkové závěry jsou ale podle státní zástupkyně náležitě podepřeny provedeným dokazováním. Uplatněný dovolací důvod předpokládá existenci vady v aplikaci hmotného práva, přičemž obviněný uplatnil námitky, jejichž povaha je primárně skutková. Domáhá se tak odlišného hodnocení důkazů a takto pojaté námitky nevyhovují žádnému ze zákonných důvodů dovolání. Řízení není zatíženo žádnou vadou, kterou by bylo možno a nutno napravit cestou dovolání. Dovolání tak bylo podáno z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. ř. a státní zástupkyně navrhla, aby bylo podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. odmítnuto.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) shledal, že dovolání je přípustné (§ 265a tr. ř.), bylo podáno osobou k tomu oprávněnou, tj. obviněným prostřednictvím obhájce [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.] a v zákonné lhůtě (§ 265e tr. ř.), splňuje náležitosti obsahu dovolání (§ 265f odst. 1 tr. ř.).

Je vhodné připomenout, že dovolání není běžný opravný prostředek a neplní funkci „dalšího odvolání“. Dovolání je mimořádný opravný prostředek, který na rozdíl od odvolání není možné podat z jakéhokoli důvodu, nýbrž jen z některého z důvodů uvedených v § 265b tr. ř. Zákonný dovolací důvod je relevantně uplatněn za předpokladu, že jsou s ním spojeny konkrétní námitky, které mu odpovídají svým obsahem. Žádný z dovolacích důvodů se nevztahuje ke skutkovým zjištěním, k hodnocení důkazů ani k postupu soudu při provádění důkazů. Dovolání jako mimořádný opravný prostředek je určeno k nápravě závažných právních vad pravomocných rozhodnutí, a nikoli k tomu, aby skutková zjištění soudů prvního a druhého stupně byla přezkoumávána ještě třetí instancí. Skutkové námitky tudíž nejsou dovolacím důvodem.

Z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Směřuje-li dovolání proti odsuzujícímu rozhodnutí, pak tomuto dovolacímu důvodu obsahově odpovídají pouze námitky, v nichž se tvrdí, že skutkový stav, který zjistily soudy prvního a druhého stupně, nevykazuje znaky trestného činu, jímž byl obviněný uznán vinným. Předmětem právního posouzení totiž je skutek, tak jak ho zjistily soudy, a nikoli jak ho prezentuje či jak se jeho zjištění dožaduje dovolatel.

Obviněný založil dovolání zejména na námitkách proti skutkovému zjištění soudů a v souvislosti s tím proti hodnocení důkazů soudy, když namítá, že se soudy nevypořádaly s rozpory v dokazování, plně uvěřily verzi poškozeného, jehož výpověď považuje za nevěrohodnou a soudům vytýká neprovedení důkazů, které k tomu navrhoval. Tyto námitky se shodují s jeho obhajobou z původního řízení. Jde o námitky, které pro svou vyloženě skutkovou povahu stojí mimo rámec dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Obviněný tedy sice formálně deklaroval tento dovolací důvod, ale jinak uplatnil zejména námitky, které mu co do svého obsahu neodpovídají. Předmětem právního posouzení, jehož nesprávnost lze namítat, je skutek tak, jak ho zjistily soudy. V průběhu celého řízení namítal obviněný, že se daný čin nestal, že se soudy nevypořádaly s jeho obhajobou a tytéž námitky uplatňuje i v dovolacím řízení. V části dovolání na str. 4 přímo odkazuje na argumenty z podaného odvolání. Předkládá tak svoji verzi skutkového stavu a domáhá se především jiného hodnocení důkazů.

Nejvyšší soud jako soud dovolací zásadně nezasahuje do skutkových zjištění soudů prvního a druhého stupně. Učinit tak může jen zcela výjimečně, jestliže to odůvodňuje extrémní rozpor mezi skutkovými zjištěními soudů a provedenými důkazy. V takovém případě má zásah Nejvyššího soudu podklad v ustanoveních čl. 4 (základní práva a svobody jsou pod ochranou soudní moci) a čl. 90 (soudy jsou povolány především k tomu, aby zákonem stanoveným způsobem poskytovaly ochranu právům) Ústavy České republiky. Obviněný takový rozpor namítá, ale Nejvyšší soud jej ve věci nezjistil.

Podle judikatury Ústavního soudu mohou nastat v podstatě tři skupiny vad důkazního řízení, jež mohou mít za následek porušení práva na spravedlivý proces. Jde jednak o takzvané opomenuté důkazy, kdy soudy buď odmítly provést důkaz navržený účastníkem řízení, aniž by svůj postup věcně a adekvátně stavu věci odůvodnily, nebo kdy sice provedly důkaz, avšak v odůvodnění svého rozhodnutí jej vůbec nezhodnotily. Druhou skupinu tvoří případy, kdy důkaz, respektive jeho obsah, není získán procesně přípustným způsobem, a jako takový neměl být vůbec pojat do hodnotících úvah soudů. Konečně třetí oblast zahrnuje případy svévolného hodnocení důkazů, tj. když odůvodnění soudních rozhodnutí nerespektuje obsah provedeného dokazování, dochází k tzv. deformaci důkazů a svévoli při interpretaci výsledků důkazního řízení.

Žádnou z těchto vad důkazního řízení Nejvyšší soud v dané věci neshledal. Mezi skutkovými zjištěními Obvodního soudu pro Prahu 9, z nichž v napadeném usnesení vycházel i Městský soud v Praze, na straně jedné, a provedenými důkazy na straně druhé, není žádný, natož extrémní rozpor. Zjištění soudů mají v provedených důkazech odpovídající obsahový podklad. Soudy prvního a druhého stupně hodnotily důkazy ve shodě s jejich obsahem, vypořádaly se s rozpory v důkazech, nedopustily se žádné deformace důkazů ani jinak nevybočily z mezí volného hodnocení důkazů podle § 2 odst. 6 tr. ř. a své hodnotící úvahy jasně, srozumitelně a logicky vysvětlily. Není přitom úkolem Nejvyššího soudu jako soudu dovolacího, aby jednotlivé důkazy znovu podrobně reprodukoval, rozebíral, porovnával, přehodnocoval a vyvozoval z nich vlastní skutkové závěry. Soudy se přesvědčivě vypořádaly s obhajobou obviněného. Jestliže v dovolání obviněný tuto obhajobu opakuje, lze proto odkázat na odůvodnění soudů obou stupňů, přičemž zejména nalézací soud se přehledně a výstižně vypořádal s jednotlivými aspekty obhajoby obviněného. Již obvodní

soud se také správně a zcela dostatečně vypořádal s odmítnutými návrhy na doplnění dokazování, když by to nijak nepřispělo k objasnění podstaty věci a provádění navrhovaných důkazů by tak bylo nadbytečné (viz str. 11 odůvodnění rozsudku).

K námitce, že audionahrávka byla poškozeným pořízena nezákonně a jako důkaz je nepoužitelná, se konkrétně vyjádřil obvodní soud na str. 13 rozsudku. K této opakované námitce, se pak obsáhle vyjádřil také odvolací soud na str. 5 napadeného usnesení. S argumentací odvolacího soudu se Nejvyšší soud ztotožnil. Proto odkazuje na uvedenou část rozhodnutí tohoto soudu s tím, že je v souladu např. také s judikaturou Nejvyššího správního soudu, který v podobném případě ohledně správního řízení uvedl v rozsudku ze dne 18. 11. 2011, č. j. 2 As 45/2010-68, že za situace, kdy kamerový záznam pořízený soukromou osobou, který zasahuje do sféry osobnostních práv zaznamenané osoby, nebyl pořízen s jejím souhlasem či v souladu se zákonnými výjimkami, není jeho použitelnost pro potřeby dokazování ve správním řízení zcela vyloučena. V těchto případech je vždy nutno poměřit legitimitu cíle, kterého mělo být pořízením záznamu dosaženo, na straně jedné a přiměřenost užitého postupu na straně druhé. Je tak vždy nutno uvážit, zda v konkrétním případě může nad ochranou osobnostních práv dotčeného subjektu převážet zájem společnosti na objasnění a potrestání deliktů a především pak ochrana ústavně zaručených práv pořizovatele takového záznamu.

Právo obviněného na spravedlivé řízení nebylo nijak porušeno tím, že na podkladě provedených důkazů soudy učinily závěr, že obviněný je pachatelem předmětných činů. To, že obviněný nesouhlasí se skutkovými zjištěními soudů a že se neztotožňuje se způsobem, jímž soudy hodnotily důkazy, není dovolacím důvodem.

Hmotně právní povahu, odpovídající uplatněnému důvodu dovolání, má předně námitka obviněného, že soudy rezignovaly na skutkové vymezení zákonného znaku pohrůžky jiné těžké újmy a rozsudek soudu prvního stupně zcela postrádá popis toho, čím byl tento zákonný znak § 175 odst. 1 tr. zákoníku naplněn. Této námitce ale nelze přisvědčit, protože ve skutku je uvedeno, že obviněný na poškozeného působil „pod pohrůžkou, že ze své pozice a své funkce zařídí, aby poškozený přišel o úklid nemovitostí v P., kde poškozený provádí na základě platných smluv úklidové práce jako osoba samostatně výdělečně činná, čímž by přišel o svůj výdělek za prováděnou práci“. Z těchto skutkových zjištění je daná pohrůžka jasně zřejmá.

Neopodstatněná je pak také hmotně právní námitka ohledně intenzity dané pohrůžky, tedy zda měla povahu pohrůžky jinou těžkou újmu. Je jistě požadavkem podle judikatury, že se tak pohrůžka musí objektivně jevit a je třeba hodnotit i další rozhodné skutečnosti.

Přečinu vydírání se podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku dopustí ten, kdo jiného násilím, pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul nebo trpěl. Zákonný znak trestného činu vydírání spočívající v pohrůžce jiné těžké újmy může zahrnovat různé způsoby vyhrožování, protože není zákonem blíže definován. Musí však jít o neoprávněné jednání pachatele, který hrozí způsobením takových následků, které jsou svou intenzitou srovnatelné s hrozbou spojenou s pohrůžkou násilím, takže pohrůžka jiné těžké újmy může u poškozeného vyvolat obavu obdobnou s ohrožením jeho života nebo zdraví. Pohrůžka jinou těžkou újmu může spočívat v hrozbě způsobení závažné majetkové újmy, vážné újmy na právech, na cti či dobré pověsti, může směřovat k rozvratu manželství nebo rodinného života apod. Musí se však jako těžká újma objektivně jevit a napadený ji jako těžkou újmu musí také objektivně pociťovat (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu publikované pod č. 10/1979-II. Sb. rozh. tr.). Za této podmínky to může být i hrozba újmu na majetku, která není násilím na věci, ale např. zhoršením výdělečných možností poškozeného.

Pohrůžka jinou těžkou újmu tedy může spočívat i v hrozbě zhoršením výdělečných možností

poškozeného, jak to bylo daném případě a soudy ani netvrdí, že by poškozený zcela přišel o svůj zdroj obživy. Že pohrůzku jako možnou těžkou újmu poškozený také objektivně pociťoval, vedle výpovědi poškozeného potvrzují také provedené důkazy lékařskými zprávami prokazujícími jeho návštěvy u psychiatra, což je významné proto, že při posuzování, zda jde o jinou těžkou újmu, je nutno přihlížet nejen k osobním poměrům napadeného, k jeho vyspělosti, zkušenostem, ale také k psychickému stavu poškozeného. Tyto podstatné skutečnosti, namítané i v dovolání, měly pak soudy při posuzování závažnosti pohrůzky k dispozici a zohlednily je.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší soud, když ve věci ohledně skutkových námitek neshledal namítaný extrémní rozpor, dovolání obviněného J. M., podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl jako zjevně neopodstatněné.

Nejvyšší soud rozhodl v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání.

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení není opravný prostředek přípustný.
V Brně dne 20. prosince 2017

JUDr. Michal Mikláš
předseda senátu